

KAAVIN KUNNAN HANKINTAOHJE 2026

Kunnanhallitus 2.2.2026

Valtuusto XX.XX.2026

Sisällys

1.	Johdanto.....	3
2.	Kaavin kunnan hankintatoiminnan tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit	3
3.	Julkiset hankinnat ja kunnan hankintatoiminta.....	4
3.1.	Kunnan hankintaorganisaatio	5
3.2.	Sansia Oy.....	5
3.3.	Hansel Oy.....	5
3.4.	Hankintavaltuudet	5
4.	Julkiset hankinnat ja kunnan hankintatoiminta.....	5
4.1.	Hankinnan arvon laskeminen.....	6
4.2.	Markkinavuoropuhelu	7
5.	Kansallisten kynnysarvojen alittavat hankinnat eli pienhankinnat	12
5.1.	Suorahankinta.....	12
5.2.	Käänteinen kilpailutus	12
5.3.	Hankinnat verkko- tai puhelinmyynnistä	13
5.4.	Muutoksenhaku ja otto-oikeus.....	13
6.	Kansallisen kynnysaron ylittävät hankinnat.....	13
6.1.	Menettelytapa.....	14
6.2.	Tarjouspyyntö ja hankintailmoitus.....	14
6.3.	Tarjousten vastaanottaminen ja käsittely.....	15
6.4.	Hankintapäätös	15
6.5.	Hankintasopimus.....	16
6.6.	Suorahankinta.....	17
6.7.	Tilaajavastuu	17
6.8.	Ateria- ja ruokapalveluiden hankinnat.....	17

1. Johdanto

Hankintaohjeen tavoitteena on edistää kuntastrategian mukaisten tavoitteiden toteutumista. Hankintaohjeen tavoitteena on tämän lisäksi parantaa kunnan hankintatoiminnan laatua ja tehokkuutta sekä yhdenmukaistaa kunnan hankintaprosessia ja lisätä vuoropuhelua ja viestintää alueen yrittäjien kanssa.

Hankintatoiminnan lähtökohtana on toimittajien tasapuolinen kohtelu. Kunta toimii avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Hankintaohjeessa määritellään hankintatoiminnan tavoitteet sekä ohjeistetaan hankintaprosessin toteuttamisesta pienhankintojen ja kansallisen kynnysarvojen ylittävien hankintojen osalta.

Tytäryhteisöt noudattavat hankintaohjetta soveltuvin osin.

2. Julkiset hankinnat ja kunnan hankintatoiminta

Hankintalainsäädännön tavoitteena on edistää julkisten varojen tehokasta käyttöä, tukea laadukkaita ja kestäviä hankintoja sekä taata yrityksille ja yhteisöille tasapuoliset mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuihin palveluiden, tavaroiden ja rakennusurakoiden osalta.

Hankintatoiminta on järjestettävä taloudellisesti, tehokkaasti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti ottaen huomioon markkinoiden kilpailuolosuhteet. Hallinnollista kuormitusta voidaan vähentää esimerkiksi puitejärjestelyjen ja yhteishankintojen avulla.

Hankinnat tulee toteuttaa tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina. Hankintalain mukaan menettelyt on suunniteltava niin, että myös pienet ja keskisuuret yritykset voivat osallistua tarjouskilpailuun yhdenvertaisesti. Mikäli hankinta jää kansallisten kynnysarvojen alle, tulee silti varmistaa riittävä avoimuus ja syrjimättömyys suhteessa hankinnan kokoon ja laajuuteen.

3.1. Kunnan hankintaorganisaatio

Hankintoja toteutetaan eri toimialoilla hallintosäännön puitteissa. Kunnan johtoryhmän tehtävänä on seurata ja kehittää kunnan hankintatoimintaa. Hankintatoimen keskitetty neuvontavastuu on hallintojohtajalla.

3.2. Sansia Oy

Kaavin kunta on osakkaana Sansia Oy:ssä, joka on julkisomiteinen hankintayhtiö. Kaavin kunta käyttää yhtiön palveluita ja osaamista oman hankintatoimen tukena. Hankintoja toteuttavat viranhaltijat käyttävät omaa hankintaansa hankintayhteistyössä Sansia Oy:n kanssa. Tehtäessä yhteistyötä Sansia Oy:n kanssa, on huomioitava hankintaohjeen tavoitteet sekä määräykset.

3.3. Hansel Oy

Hansel Oy on julkishallinnon yhteishankintayksikkö, josta 65 prosenttia omistaa valtio ja 35 prosenttia Kuntaliitto. Yhtiön tavoitteena on säästää yhteiskunnan varoja lisäämällä tuottavuutta koko julkishallinnon hankintatoimeen. Kaavin kunta käyttää yhtiön palveluita tarpeen mukaan.

3.4. Hankintavaltuudet

Kaavin kunnan toimintaa ja taloutta ohjaavat kunnanvaltuuston hyväksymä hallintosääntö sekä talous- ja toimintasuunnitelma. Talous- ja toimintasuunnitelmassa kunnanvaltuusto päättää määrärahojen kohdentamisesta sekä määrästä.

Hankintavaltuutus tulee tarkastaa ajantasaisesta hallintosäännöstä.

3. Julkiset hankinnat ja kunnan hankintatoiminta

Hankinnan suunnittelussa ja valmistelussa keskeistä on ymmärtää, mitä ollaan tekemässä ja miksi näin ollaan tekemässä.

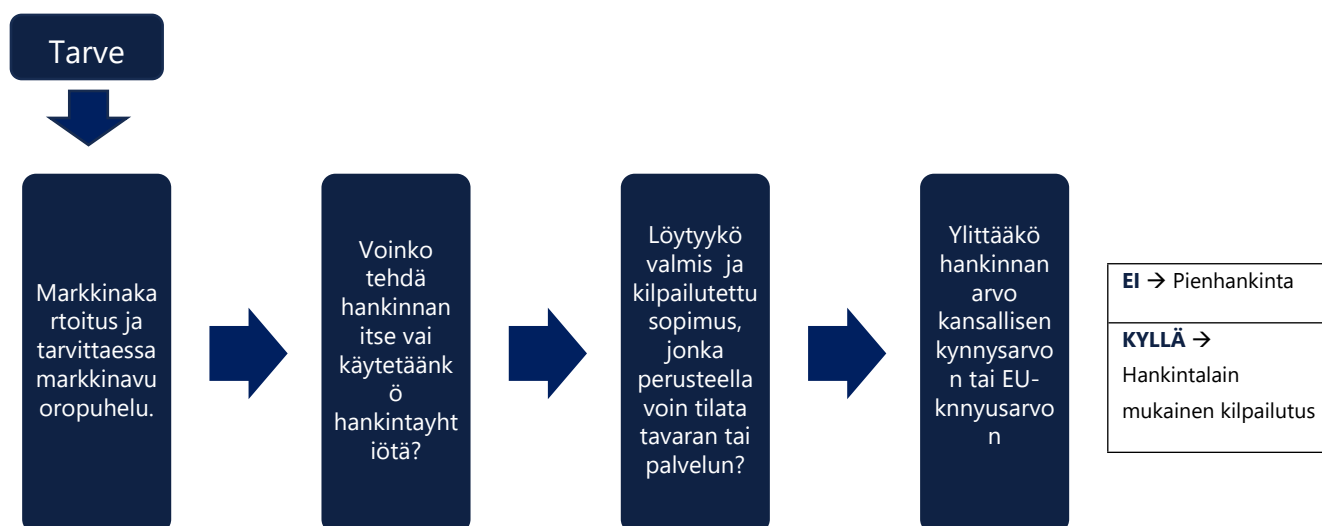
Hankinnan valmistelussa tulee selvittää:

- Mikä on hankittavan tavarán, palvelun tai urakan sisältö ja kokonaisarvo.

- Kilpailutetaanko hankinta itse vai onko olemassa jo kilpailutettu hankintasopimus, jonka perusteella tavara tai palvelu voidaan tilata? Mikäli valmista hankintasopimusta ei ole, tulee arvioida ja päättää, annetaanko kilpailuttaminen yhteishankintaorganisaation tehtäväksi vai toteutetaanko hankinta itse.

Suunniteltaessa hankintaa, tulee hyödyntää hankintaryhmän tukea. Hankintasuunnitelma sekä osa kilpailutetuista puitesopimuksista löytyvät asianhallintajärjestelmästä. Sansia Oy:n kilpailuttamat hankinnat ja sopimukset löytyvät Cloudia -hankintaportaalista kirjautumalla.

4.1. Hankinnan arvon laskeminen

Hankinnan arvo vaikuttaa velvoitteeseen kilpailuttaa hankinta ja valittavaan menettelyyn hankinnan suhteen. Kynnysarvot jakavat hankinnat kolmeen luokkaan, joita ovat EU-hankinnat, kansalliset hankinnat ja kansallisen kynnysarvon alittavat hankinnat (pienhankinnat).

EU-hankinnat:

- Koskee arvoltaan suurempia hankintoja, jotka ylittävät EU-hankintojen kynnysarvot.
- Hankinnasta on ilmoitettava EU-laajuisesti.
- Hankintalain luvun viisi mukaiset hankintamenettelyt.

Kansalliset hankinnat:

- Hankkija voi valita hankintamenettelyn.
- Voidaan ilmoittaa vain kansallisella tasolla.

Kansallisen kynnysarvon alittavat hankinnat (pienhankinnat):

- Eivät kuulu hankintalain soveltamisalaan, noudatetaan hankintaohjetta.
- Hankkija voi valita sopivan hankintamenettelyn.

Hankintalain kansalliset kynnysarvot (tilanne 9.4.2025), ajantasaiset arvot tarkistettava

- Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	60 000 €
- Rakennusurakat	150 000 €
- Käyttöoikeussopimukset	500 000 €

EU-kynnysarvot (tilanne 9.4.2025, muuttuvat vuoden välein), ajantasaiset arvot tarkistettava

- Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	221 000 €
- Rakennusurakat	5 538 000 €

Hankinnan ylittäessä kynnysarvot, on aina tehtävä hankinnan kilpailuttaminen. Tarvittaessa on noudatettava myös erityisalojen hankintalain säädöksiä.

Hankinnan arvon laskennassa käytetään arvonlisätöntä arvoa koko sopimuskaudelta, mukaan lukien optiot. Arvioinnissa tulee huomioida hankinnan pitkän aikavälin arvo ja kokonaisuus. Toistaiseksi voimassa olevien sopimusten osalta käytetään neljän vuoden tarkastelujaksoa, jota voidaan soveltaa myös muiden hankintojen ennakoidun arvon laskemiseen. Mikäli hankinta on kunnan toiminnan kannalta kriittinen ja pitkäaikainen, sopimus tehdään ensisijaisesti toistaiseksi voimassa olevana.

4.2. Markkinavuoropuhelu

Markkinavuoropuhelun tarkoituksena on varmistaa, että hankinta vastaa eri osapuolten tarpeita mahdollisimman hyvin. Hankinnan onnistumiseksi on tärkeää tuntee markkinat, tarjolla olevat ratkaisut ja toimijat. Vuoropuhelu mahdollisten tarjoajien kanssa on yksi tapa hankkia tätä tietoa.

Markkinavuoropuhelussa voidaan arvioida alustavien suunnitelmien toteuttamiskelpoisuutta sekä saada tietoa tuotteiden ja palvelujen ominaisuuksista, saatavuudesta ja sopimusehdoista. Tarjoajien näkemykset tukevat hankinnan sisällön muotoilua.

Vuoropuhelu voidaan toteuttaa joustavasti, kunhan noudatetaan avoimuuden, tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Tilaisuudet voivat olla yhteisiä tai erillisiä, erityisesti silloin, kun toimittajia on vähän. Läpinäkyvyys on olennaista.

Keskustelu toimittajien kanssa on suositeltavaa jo ennen hankintaprosessin käynnistymistä. Näin parannetaan ymmärrystä hankinnasta ja luodaan pohjaa yhteistyölle. Samalla on kuitenkin vältettävä liian yksityiskohtaisten tietojen antamista ennakkoon ja pidettävä toimittajat ajan tasalla hankinnan aikataulusta.

4.3. Hankinta-asiakirjojen julkisuus ja salassapito

Tarjouspyyntö tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai varmennettu. Tarjoajia pyydetään merkitsemään salassa pidettävät tiedot erilliselle liitteelle.

Tarjoukset sekä tarjouspyynnön täydennykset ja muut selvitykset ovat julkisia sopimuksen tekemisen jälkeen. Hankintapäätöksen jälkeen asianosaiselle voidaan pyynnöstä luovuttaa tarjoukset, pois lukien salassa pidettävät liitteet.

Tarjousvertailu on julkinen sopimuksen teon jälkeen. Hankintapäätöksen jälkeen asianosainen voi pyytää ja saada tarjousvertailun. Osapuolilla on oikeus saada tieto muiden tarjousten kokonaishinnoista. Tarjousvertailu liitetään päätökseen tai sisällytetään sen perusteluihin.

Salassapitomerkintä on laitettava asiakirjaan. Esimerkiksi JulKL 24,1 § 20, salassapito päättyy x.x.xxx.

4.4. Hankinnan kirjaaminen asianhallintajärjestelmä

Dynastyssa

Vuosittain avataan jokaiselle toimialalle oma asia pienhankinnoista. Alle 10 000 euron hankinnoille avataan oma asia Dynastyyn, jos hankinnasta tehdään viranhaltijapäätös. Kaikille kilpailutuksille avataan oma asia.

Tarjouspyynnöt viedään Dynastiyn. Tarjoukset toimitetaan tarjouspyynnön mukaisesti. Kaavin kunnalle toimitettavat tarjoukset toimitetaan ensisijaisesti kirjaamo@kaavi.fi.

Toimiala tekee tarjousvertailun, päätöksen ja sopimuksen. Sopimus voidaan allekirjoittaa sähköisesti Dynastyn kautta.

4.5. Henkilötietoja sisältävät hankintasopimukset

Kunnan luovuttaessa henkilötietoja, arkaluonteisia tietoja tai salassa pidettäviä tietoja sopimuksissaan, on tietojen käsittelyyn kiinnitettävä suurta huomiota koko hankinnan elinkaaren ajan.

Kunnan tulee huolehtia siitä, että tällaisiin hankintasopimuksiin sisällytetään yleiset tietoturva- ja suojausvaatimukset sekä palvelun erityisvaatimukset sekä toimintamallit häiriötilanteisiin, mistä käy ilmi vastuunjako läpi palveluketjun. Kunnan tulee vaatia palveluntarjoajaa raportoimaan välittömästi merkittävistä tietoturvapoikkeamista, uhista ja riskeistä.

Palvelusopimuksissa, joissa luovutetaan henkilötietoja, tulee liitteeksi laatia sopimus henkilötietojen käsittelystä. Henkilötietojen luovutus tulee ilmetä myös järjestelmien tietosuojaselosteista.

4.6. Projekti- ja hankerahoitteiset hankinnat

Projekti- ja hanketoiminnassa hankintojen kilpailuttamisiin ja niiden todentamiseen liittyy rahoittajien asettamia erilaisia menettelytapoja ja rahoitusehtoja. Ohjeistukset vaihtelevat jossain määrin rahoittajittain ja usein niissä vedotaan, että hankinnoissa tulee noudattaa hankkeen toteutuksesta vastaavan organisaation omia ohjeita ja toimintaperiaatteita. Kuitenkin osa rahoittajien asettamista raja-arvoista esimerkiksi pienhankintojen toteuttamiselle voivat poiketa Kaavin kunnan omista ohjeista ja olla tiukemmat kuin kunnan ohjeistukset, joten hankkeissa on syytä perehtyä huolellisesti rahoittajan antamiin kilpailutusohjeisiin ja toimia myös niiden mukaisesti, jotta hankkeen aiheuttamat kustannukset tulevat maksatuksissa hyväksytyiksi.

Hankinnan arvo	Prosessi
(ALV 0 %)	

Alle 10 000 €	Hankinnoissa on varmistettava kustannusten kohtuullisuus. Hintavertailu voidaan tehdä sähköisesti, puhelimitse, lehti-ilmoitusten perusteella tai verkkokauppojen hintojen pohjalta. Paikallinen tarjonta ja toimittajien tasapuolinen kohtelu on otettava huomioon. Viranhaltijapäätöstä ei tarvita, jos hankinnan arvo on alle 5 000 euroa. Mikäli hintavertailu on tehty, se tulee liittää hankintalaskuun. Ilman viranhaltijapäätöstä hankinnan hyväksyminen tapahtuu laskun hyväksymisenä.
10 000–30 000 €	Hankinta on kilpailutettava tarkoituksenmukaisella tavalla. Hintatiedot tulee pyytää tunnetuilta tarjoajilta sähköpostitse, kirjeitse tai kirjallisella tarjouspyynnöllä. Paikallinen tarjonta ja toimittajien tasapuolinen kohtelu on otettava huomioon. Markkinakartoituksen tueksi hankinnasta voidaan julkaista ilmoitus kunnan verkkosivuilla. Hankinnasta laaditaan viranhaltijapäätös, jonka liitteeksi liitetään hintavertailu. Kaikki vertailukelpoisen tarjouksen antaneet ovat asianosaisia
30 000–60 000 €	Hankinta kilpailutetaan pyytämällä kirjalliset tarjoukset vähintään kolmelta yritykseltä tai lähettämällä tarjouspyyntö. Paikallinen tarjonta ja palveluntuottajien tasapuolinen kohtelu on huomioitava. Markkinakartoitusta varten hankinnasta voidaan julkaista ilmoitus kunnan verkkosivuilla ja/tai HILMAssa. Tarjouspyyntö tulee laatia selkeästi ja riittävän yksityiskohtaisesti. Siinä on esitettävä tarjoajan kelpoisuusehdot ja niiden todentamistavat, tarjousten valintaperusteet sekä keskeiset sopimusehdot, kuten toimitusaika, takuuehdot ja sopimuksen voimassaolo. Tarjouspyynnössä voidaan myös varata mahdollisuus esittää kysymyksiä. Tarjousten jättämiselle annetaan riittävä aika, vähintään yksi viikko hankinnan laajuuden mukaan. Tarjousten saapumisen jälkeen voidaan tarvittaessa käydä neuvotteluja tarjoajien kanssa. Valinta tehdään tarjouspyynnössä ilmoitettujen kriteerien perusteella. Hankinnasta tehdään

	viranhaltijapäätös, jonka liitteeksi lisätään hintavertailu. Kaikki, joilta on saatu vertailukelpoinen tarjous, ovat asianosaisia. Päätösasiakirjassa tulee mainita valittu toimittaja ja hinta (päätososa), sekä kuvata hankintamenettely ja valinnan tai mahdollisen hylkäyksen perustelut (perusteluosa).
Rakennusurakat <150 000 €	Rakentamishankintojen kilpailuttamistarve on arvioitava tapauskohtaisesti kiinnittäen huomiota hankkeen luonteeseen ja laajuuteen, suunnittelutarpeeseen ja toimintaympäristöön sekä siihen, onko kyseessä uudisrakentaminen vai peruskorjaushanke. Lähtökohtaisesti alle 60 000 euron rakennusurakat ovat arvoltaan vähäisiä ja riittää, että niissä varmistetaan kustannusten kohtuullisuus. Näissä hankinnoissa pyritään käyttämään pääasiassa voimassa olevia kilpailutettuja sopimuskumppaneita (tuntiveloitustyöt). Yli 60 000 euron rakennushankinnat kilpailutetaan. Hankinnasta julkaistaan ilmoitus kunnan verkkosivuilla ja HILMA:ssa. Voidaan myös käyttää voimassa olevia, kilpailutettuja sopimuksia (tuntiveloitustyöt). Tarjouspyyntö laaditaan selkeästi ja riittävän yksityiskohtaisesti. Siinä tulee mainita tarjoajan kelpoisuusehdot ja miten ne todennetaan, tarjouksen valintaperuste ja vertailuperusteet sekä keskeiset hankinnan ehdot, kuten toimitusaika ja takuuehdot. Tarjouspyynnössä ilmoitetaan tarvittaessa mahdollisuudesta esittää kysymyksiä. Tarjouksen tekemiselle varataan riittävä aika, vähintään kaksi viikkoa, ottaen huomioon hankinnan laatu ja laajuus. Tarjousten saapumisen jälkeen on mahdollista käydä neuvottelua tarjoajien kanssa. Voittanut tarjous valitaan tarjouspyynnön kriteerien mukaisesti. Vaatimusten asettamisessa huomioidaan suhteellisuuden periaate. Mikäli rakennusurakka kilpailutetaan erillishankintana, silloin yli 10 000 euron hankinnoista tehdään aina viranhaltijapäätös, jonka liitteeksi hintavertailu laitetaan ja kaikki, joilta vertailukelpoinen

	tarjous on saatu, ovat asianosaisia. Päätöksen päätösosiossa on mainittava valittu ja hinta sekä perusteluosiossa on kuvattava hankintamenettely ja perustelut valinnalle tai jonkun tarjouksen hylkäämiselle. Tällaisesta erillishankinnasta laaditaan vähintään kirjallinen pienurakka- tai RT-sopimus.
--	---

5. Kansallisten kynnysarvojen alittavat hankinnat eli pienhankinnat

5.1. Suorahankinta

Suorahankinta on hankinta, joka tehdään kysymättä tarjouksia tai tarjous pyydetään vain yhdeltä toimittajalta. Suorahankinta on kynnysarvon alittavissa hankinnoissa mahdollinen, jos hankinnan arvo on vähäinen (5 000 €) tai kilpailuttaminen ei ole muutoin tarkoituksenmukaista. Hankinnan vähäisyys on arvioitava sekä hankinnan arvon että luonteen perusteella.

Suorahankinnassa tilaaja tekee hankinnan ilman tarjouspyyntöä tai kilpailutusta, valiten toimittajan suoraan. Vaikka kyseessä olisi pienhankinta, markkinoiden tarjontaa ja kilpailua kannattaa hyödyntää aina kun mahdollista. Paikallisille yrityksille on hyvä tarjota mahdollisuus osallistua kilpailuun, riippumatta hankinnan arvosta.

Kilpailuttaminen ei kuitenkaan ole aina tarkoituksenmukaista, etenkin jos kilpailutuksen kustannukset ylittävät hankinnan arvon tai kilpailutuksen tuoman hyödyn. Jokainen hankinta sitoo työaikaa ja aiheuttaa kustannuksia, jotka on syytä arvioida huolellisesti. Liian raskas prosessi voi koitua haitaksi sekä tilaajalle että tarjoajille.

Suorahankinta on perusteltua esimerkiksi silloin, kun tavaran tai palvelun laatu ja hinta ovat ennalta tiedossa eikä vaihtoehtoisia toimittajia ole saatavilla. Se voi olla sallittua myös, jos kyse on aiempaan hankintaan liittyvästä välttämättömästä lisätilauksesta tai kiireellisestä, ennakoimattomasta tilanteesta.

5.2. Käänteinen kilpailutus

Käänteisessä kilpailutuksessa (ranskalainen kilpailutus) tarjoukset valitaan vertailemalla laatua ja/tai määrää. Käänteisessä kilpailutuksessa tilaaja ilmoittaa hinnan, jonka se maksaa kohteena olevan palvelun tuottamisesta tai rakennusurakan toteuttamisesta. Tämän lisäksi ostaja määrittelee vähimmäistason palvelulle tai rakennusurakan sisällölle. Käänteisessä kilpailutuksessa Kaavin kunta siis yksilöi, mitä hintaan pitää vähintään sisältyä. Vähimmäisvaatimuksista ylimenevä laatu huomioidaan tarjousten vertailussa.

Käänteistä kilpailutusta voidaan käyttää hankinnoissa, joiden hankinta ei ylitä 30 000 euroa.

5.3. Hankinnat verkko- tai puhelinmyynnistä

Hankintoja ei tule tehdä verkko- tai puhelinmyynnin tai yrityskäynnin perusteella, ellei hankinta ole kunnalle aidosti tarpeellinen. Kaikkien hankintojen tulee perustua kunnan todettuun tarpeeseen, ja niiden on noudatettava hankintaohjeen periaatteita ja määräyksiä.

Jos hankinta kuitenkin tehdään verkko- tai puhelinmyynnin kautta, se on perusteltava selkeästi ja toteutettava hankintaohjeen mukaisesti.

5.4. Muutoksenhaku ja otto-oikeus

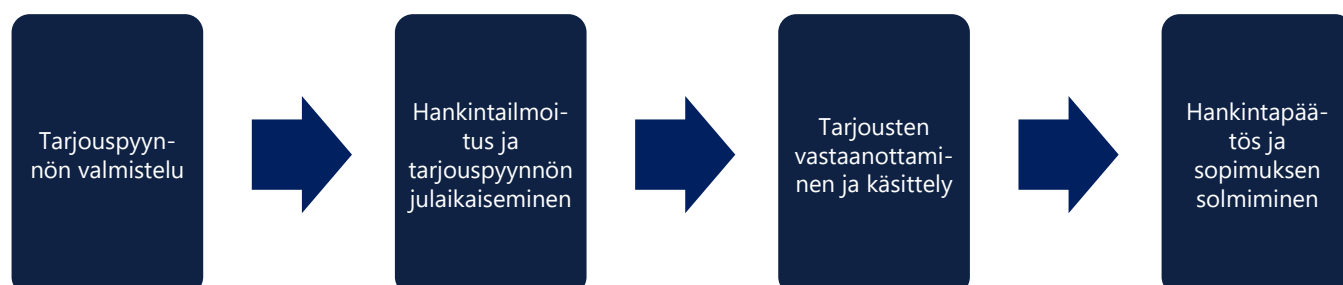
Muutoksenhaussa käytetään kunnan muutoksenhakuohjeita. Viranhaltijapäätöksissä sovelletaan hankintaoikaisua ja oikaisuvaatimusta. Päätöksiä ei voi viedä markkinaoikeuteen. Hankintapäätökset ovat otto-oikeuden piirissä. Muutoksenhaun takia on suositeltavaa odottaa 21 päivää ennen tilauksen tai hankintasopimuksen tekemistä.

6. Kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat

Hankintalaki määrää kansallisten kynnysarvojen ylittävistä hankinnoista. Toteutettaessa hankinta omana työnä, on hankinnan toteuttamisesta konsultoitava kunnan- ja hallintojohtajaa. Kynnysarvon ylittävien hankintojen toteuttamiseen liittyy useita hankintalain säädöksiä ja tämän vyöksi hankinta tulee toteuttaa huolellisesti.

Hankintalaissa on listattu useita hankintamenettelyitä. Jokaiselle näistä on yhteistä keskeiset vaiheet.

6.1. Menettelytapa

Ensisijaiset hankintamenettelyt ovat avoin- ja rajoitettu hankintamenettely. Muiden menettelyiden käyttäminen vaatii laissa säädetyn perusteen.

Avoimessa menettelyssä hankintailmoitus julkaistaan ja samalla asetetaan tarjouspyyntö sähköisesti ja avoimesti kaikkien saataville. Toimittajat voivat tarjota tarjouspyynnön perustella. Kun tarjouspyyntö on julkaistu, voidaan tarjouspyyntö lähettää tiedoksi soveliaiksi nähdyille toimijoille.

Rajoitetussa menettelyssä hankintailmoitus ja tarjouspyyntöasiakirjat asetetaan niin ikään sähköisesti ja avoimesti kaikkien saataville. Halukkaat voivat osallistua tarjouskilpailuun, mutta vain ehdokkaat, jotka täyttävät asetetut kelpoisuusvaatimukset, voivat tehdä tarjouksen. Poikkeuksellisesti valittaessa toimittaja sallitaan seuraavaksi neuvottelumenettely tai neuvottelumenettelyä käytetään etukäteen ilmoitettuna valintamenettelynä.

Neuvottelumenettelyyn voidaan siirtyä, mikäli laki sen mahdollistaa esimerkiksi tilanteissa, joissa yhtäkään saatua tarjousta ei voida sellaisenaan hyväksyä tai on muuten ilmeistä, ettei neuvotteluista päästä tyydyttävään lopputulokseen. Neuvottelumenettely ei oikeuta muutoin poikkeamaan aidosta kilpailusta eikä saapuneiden tarjousten tasapuolisesti käsittelystä.

6.2. Tarjouspyyntö ja hankintailmoitus

Onnistuneen hankinnan edellytys on huolellinen valmistelu. Tarjouspyyntöä valmisteltaessa voidaan kartoittaa markkinaa ja antaa toimittajille tietoa tulevasta hankinnasta. Markkinakartoitus lisää tietoutta ja antaa paremman käsityksen siitä, miten hankinta tulee määritellä. Markkinoita kartoitettaessa on toimittava avoimesti ja läpinäkyvästi.

Yritykset tekevät tarjouksensa tarjouspyynnön perusteella ja näin ollen se on koko hankintaprosessin keskeisin ja tärkein asiakirja. Tarjouspyynnön tulee olla niin selkeä, että sen perusteella voidaan antaa yhteismitallisia ja vertailukelpoisia tarjouksia. Tarjouspyynnössä on ilmoitettava tarjousten julkisuudesta sekä siitä, että salassa pidettävät osiot toimitetaan omana liitteenä.

Hankintasopimus laaditaan lähtökohtaisesti samoin ehdoin, mitä hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä on kuvattu. Hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä on tuotava ilmi kaikki ehdot, joita hankintasopimuksessakin palvelulta, tavaralta tai tuotteelta edellytetään.

Mikäli hankinta sisältää henkilötietoja, on tietosuojavaatimukset asetettava tarjouspyyntöön.

6.3. Tarjousten vastaanottaminen ja käsittely

Tarjousvertailussa selvitetään, mikä tarjouksista vastaa parhaiten tarjouspyyntöön. Tarjousvertailuun otetaan mukaan vain ne tarjoukset, jotka täyttävät tarjouspyynnön niin muodollisesti kuin tarjoajalle asetettujen kelpoisuusvaatimusten osalta. Tarjouksia on kohdeltava tasapuolisesti ja syrjimättömästi ja tarjousten vertailu on tehtävä ennalta ilmoitettujen valintaperusteiden mukaisesti. Kokonaistaloudellisesti edullisin tai hinnaltaan halvin tarjous on hyväksyttävä. Mikäli valintaperusteena on hinta, on halvin tarjous hyväksyttävä. Mikäli kokonaistaloudellisuutta käytetään valintaperusteena, on vertailuperusteiden liityttävä hankinnan kohteeseen ja mahdollistettava puolueeton arviointi. Vertailuperusteet tärkeysjärjestyksineen tai pisteytyksineen on ilmoitettava ennakkoon joko hankintailmoituksessa tai viimeistään tarjouspyynnössä. Käytettäviin vertailupisteisiin vaikuttaa hankinnan kohde. Esimerkiksi hinta, laatu ja ympäristöystävällisyys voivat olla vertailuperusteina hankinnassa.

6.4. Hankintapäätös

Hankintapäätös päättää hankintamenettelyn ja on aina tehtävä kirjallisesti ja perusteltava huolellisesti. Päätöksessä ja siihen liittyvissä asiakirjoissa on selkeästi kuvattava ne seikat, joihin ratkaisu perustuu, jotta tarjoaja voi arvioida päätöksen lainmukaisuutta.

Perustelut ovat keskeisiä, koska asianosaiset arvioivat niiden pohjalta hankintaprosessin oikeellisuutta ja mahdollisia muutoksenhakukeinoja. Esimerkiksi tarjoajan soveltuvuuden arviointi tai tarjouspyynnön vastaisuus voivat vaikuttaa ratkaisuun.

Tarjousvertailun tulee osoittaa tarjoajalle, miten hänen tarjouksensa sijoittui kilpailussa suhteessa muihin. Jos vertailu perustuu pisteytykseen, on pistemäärät perusteltava ja eriteltävä arviointia eri osa-alueiden osalta.

Perusteluissa riittää kertoa keskeiset syyt hyväksytyjen tarjousten valintaan. Ei ole tarpeen yksilöidä tarkasti, mihin yksittäiseen seikkaan kukin pistemäärä perustuu, kunhan kokonaiskuva ja arvioinnin logiikka käyvät selvästi ilmi.

Laajoissa hankinnoissa ei tarvitse eritellä pisteytystä tuotetasolla, vaan piste-erot voi esittää yleisemmällä, mutta riittävän kuvaavalla tavalla, joka vastaa hankinnan laajuutta ja luonnetta.

6.5. Hankintasopimus

Kun hankintapäätös on tehty, tehdään hankintasopimus. Hankintasopimus syntyy hankintalain mukaan erillisen sopimuksen allekirjoittamisella. Yleisestä sopimusoikeudesta poiketen hankintasopimus ei synny pelkällä hankintapäätöksen tiedoksiannolla. Jotta tulkinvaraisuudelta välttyään, on suositeltavaa, että viimeistään hankintapäätöstä annettaessa tiedoksi ilmoitetaan, että hankintasopimus ei synny hankintapäätökseen liittyvällä tiedoksiannolla. Samalla on syytä ilmoittaa, miten hankintasopimus myöhemmin solmitaan.

Jos kirjallista sopimusta ei ole solmittu, sopimuksen syntymistä tulee arvioida olosuhteiden perusteella (hiljainen sopimus). Hankintalain mukaan hankkijan on säilytettävä vähintään hankintasopimuksen keston ajan jäljennökset kaikista tehdyistä hankintasopimuksista, joiden arvo on vähintään 1 000 000

euroa tavarahankintasopimuksissa sekä 10 000 000 euroa rakennusurakkasopimuksissa. Osa sopimuksista voi olla pysyvästi säilytettäviä.

Osa hankintaprosessia on sopimuksen seuranta. Hankkijan ja tilivelvollisten tulee seurata ja valvoa sitä, että sopimus toteutuu sovitulla tavalla ja että laskutus vastaa sovittua.

6.6. Suorahankinta

Julkisten hankintojen pääsääntönä on kilpailuttaminen. Poikkeuksena on suorahankinta, jonka käyttö on perusteltava etukäteen ja dokumentoitava hankintapäätökseen tai siihen liittyvään asiakirjaan.

Suorahankinnassa ei julkaista hankintailmoitusta, vaan valitaan yksi tai useampi toimittaja, joiden kanssa neuvotellaan sopimuksen ehdoista ilman avointa tarjouskilpailua. Suorahankinta on erotettava tilanteista, joissa tilaukset tehdään jo kilpailutettujen puitesopimusten tai -järjestelyjen perusteella.

Suorahankintaa voidaan käyttää vain, jos hankintalain mukaiset edellytykset täyttyvät. Suorahankintaan liittyvään laskutukseen tulee aina kirjata suorahankinnan perusteet.

6.7. Tilaajavastuu

Laki edellyttää työn tilaajan selvittämään, että hänen sopimuskumppaninsa täyttävät sopimuspuolina ja työnantajina lakisääteiset velvoitteensa. Laki edellyttää myös pyytämään ja sopimuskumppania toimittamaan tilaajalle enintään kolme kuukautta vanhat tiedot ja selvitykset.

- Selvitys, onko yritys merkitty ennakkoperintälain mukaiseen ennakkoperintärekisteriin, sekä arvonlisäverolain mukaiseen arvonlisäverovelvollisten rekisteriin.
- Kaupparekisteriote.
- Selvitys siitä, ettei yrityksellä ole verovelkaa tai viranomaisen antama selvitys verovelan määrästä.
- Todistukset työntekijöiden eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty.
- Selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista.
- Selvitys työterveyshuollon järjestämisestä.

- Rakennusallalla lakisääteisen tapaturmavakuutuksen järjestämisestä.

6.8. Ateria- ja ruokapalveluiden hankinnat

Kaavin kunta tavoittelee ateria- ja ruokapalveluiden hankinnoissa korkeaa laatua ja kokonaistaloudellista kestävyyttä. Tavoitteena on, että tarjotut ateriat edistävät terveyttä, elämänlaatua ja hyvinvointia. Monipuolinen ja sesonginmukaisten ruoka-aineiden ja erilaisten ruokalajien valinta mahdollistaa hyvänmakuisen ja ympäristön kannalta kestävien aterioiden valmistamisen. Ateria- ja ruokapalveluissa pidetään lähiruokapäiviä. Lähiruoka on hankittu maakunnan tai siihen rinnastettavalta alueelta.

Kaavin kunta on vastuullinen ruokapalvelutuottaja ja huomioi ruoka- ja ravitsemussuositukset, jotka ohjaavat hyvään ravitsemuksen laatuun, laadukkaaseen elintarviketarjontaan, ruokakasvatukseen ja ympäristöystävälliseen ruoan tuotantoon. Suosituksilla pyritään edistämään terveyttä ja vähentämään riskiä sairastumiselle. Ne auttavat ruokalistojen suunnittelussa ja ravitsemuslaadun arvioinnissa. Kaavin kunta sitoutuu tuottamaan vastuullista ja toimivaa ateria- ja ruokapalvelua.

